

Силабус курсу:

ПСИХОЛОГІЧНА АНТРОПОЛОГІЯ



Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	053 «Психологія»
Рік підготовки:	2
Семестр викладання:	3 семестр (осінь)
Кількість кредитів ЄКТС:	5
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

к.психол.н., доц., Сербін Юрій Вікторович

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові
доцент кафедри психології та соціології

посада

2000serbin@gmail.com	+38-050-989-47- 27	Skype	Аудиторія за розкладом
електронна адреса	телефон	месенджер	консультації

*Викладач практичних занять:**

Кобиляцька Марина Вікторівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові
асистент кафедри психології та соціології

посада

marina_k2911@ukr.net	+38-066-032-93- 95	Skype	Аудиторія за розкладом
електронна адреса	телефон	месенджер	консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Вивчення походження і історичного буття людини. Простежити основні етапи еволюції.

Поглиблення знання про біологічну сутність людини, її особливості, які виділяють людину з системи тваринного світу, - перш за все духовність, психічну діяльність, соціальні якості, культурологічні аспекти його буття та ін.

Сформувати гуманне ставлення до людини незалежно від його статево-вікових, статусних, етнічних, релігійних та інших приналежностей.

Результати навчання:

1. Знати основні поняття антропології, усвідомити її місце в системі наук і практики; вивчити антропогенез, його природно-соціальну природу, взаємозв'язок і протиріччя природних і соціальних факторів в процесі еволюції людини.
2. Засвоїти поняття расогенеза, етногенезу та знати генетичні проблеми сучасних популяцій людини.
3. Орієнтуватися в особливостях антропології як науки та її місце в системі наукового, гуманітарного і природного знання.
4. Застосовувати отримані знання в галузі наукових досліджень і професійної діяльності.
5. Володіти термінологічним апаратом даної дисципліни.

Передумови до початку вивчення:

для вивчення дисципліни "Психологічна антропологія" здобувач вищої освіти попередньо повинен набути програмні результати навчання, пов'язані з психофізіологією, зоопсихологією та порівняльною психологією .

Мета курсу (набуті компетентності)

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

Загальні вміння (компетентності)

Інструментальні компетентності:

- здатність аналітично мислити, бути проникливим та об'єктивним, прагнути до наукових пошуків оптимальних рішень і творчої взаємодії із зацікавленими суб'єктами, групами, організаціями;
- здатність інтерпретувати результати і виявляти можливості продуктивної діяльності;
- уміння використовувати знання методологічних та теоретичних проблем психології в дослідженні та поясненні психічних явищ;
- уміння проводити психологічний експеримент, обробляти та оцінювати його результати;
- уміння застосовувати основні напрямки світової філософської думки у психолого-педагогічній діяльності;
- розуміти сутність та закономірності психічних явищ, природу та психологічну структуру особистості, теорії особистості у світовій та вітчизняній психології, умови її розвитку та формування;
- уміти планувати психологічні наслідки запровадження нових технологій навчання;

- здатність знаходити своє місце в системі сучасних ринкових відносин, визначення такої сфери професійної діяльності, в якій найповніше можна використати професійний та творчий потенціал на користь як суспільним, так і власним інтересам;
- здатність визначити найбільш ефективні засоби вирішення соціальної проблеми;
- уміння обґрунтовувати і продуктивно навчати, забезпечувати розвиток і корекцію діяльності індивіда, соціальної групи, спільноти;
- уміння вивчати і узагальнювати психологічні проблеми, надавати рекомендації щодо їх вирішення;
- здатність до застосування нових технологій та інновацій в усіх сферах професійної діяльності;
- здатність використовувати в роботі з психологічною інформацією уявлення про основні історичні епохи в житті людства, про події і факти, життя і діяльність видатних історичних осіб;
- уміння спрогнозувати спрямованість дій особистості в ситуаціях вибору;
- навички до саморозвитку; розширення свого кругозору, підвищення професійної майстерності на основі самоосвіти;
- уміння пропагувати та розповсюджувати психологічні знання;
- здатність використовувати знання методологічних та теоретичних проблем психології в дослідженні та поясненні психічних явищ.

Міжособистісні компетентності:

- здатність здійснювати комунікаційну діяльність;
- уміння усного і письмового спілкування державною мовою;
- уміння використовувати невербальні засоби комунікації;
- здатність дотримуватися загальноприйнятих норм поведінки та моралі в міжособистісних відносинах;
- уміння донести до фахівців і нефаківців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності;
- уміння зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки, а також знання та пояснення до фахівців і нефаківців, зокрема до осіб, які навчаються;
- здатність до критики та самокритики;
- уміння критично оцінювати явища, ситуації, діяльність осіб, спираючись на отриманні знання;
- позитивне ставлення до несхожості та інших культур;
- розуміти і дотримуватися етичних цінностей, у т.ч. у професійній діяльності;
- розуміння традицій і звичаїв інших культур, уміння проявляти толерантне ставлення;
- уміння протистояти проявам расової, національної, вікової дискримінації, гендерної нерівності;
- здатність працювати у міжнародному середовищі;
- уміння використовувати іноземну мову для забезпечення результативної професійної діяльності;
- уміння спілкуватися з експертами з інших галузей.

Системні компетентності:

- здатність працювати самостійно і автономно;
- уміння організовувати процес виконання завдань у відповідності до принципів діяльності психолога;
- здатність діяти з позицій соціальної відповідальності, займати активну громадянську позицію;

- уміння виконувати консультаційні обов'язки, дотримуватися норм законодавства;
- здатність займати активну життєву позицію та розвивати лідерські якості;
- уміння встановлювати життєві цілі, визначати їх пріоритетність, планувати власну кар'єру;
- здатність вносити рекомендації по введенню нових чи змін існуючих вимог до якості;
- здатність до формування культури мислення, її сприйняття;
- уміння формулювати і висловлювати думки та своє ставлення до подій, ситуацій виробничого характеру, уміння слухати та сприймати думки інших;
- здатність до навчання;
- розуміння й усвідомлення меж своїх знань, уміння набувати і засвоювати нові знання;
- уміння вибирати альтернативні методи навчання;
- здатність формувати нові ідеї (креативність);
- уміння формулювати та ініціювати нові ідеї, формулювати її мету, завдання, необхідні ресурси;
- уміння використовувати загальнонаукові та креативні методи пізнання у професійній діяльності;
- здатність провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності;
- здатність адаптуватися до нових ситуацій у професійній діяльності;
- уміння розвивати особисту стресовитривалість, саморегуляцію, уникати не допускати систематичного перевантаження організму, підтримувати психоемоційне здоров'я;
- уміння приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування;
- здатність дотримуватися етики ділового спілкування;
- уміння реалізовувати відносини відповідальності за допомогою сукупності етичних, правових та економічних норм у їх взаємозв'язку.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Антропологія в системі наукового знання	2/0/2	Предмет психологічної антропології. Об'єкт психологічної антропології. Поняття «антропологія» в його вузькому та широкому значенні. Завдання, які стоять перед антропологією. Структура антропології. Коло інтересів сучасної антропології. Моральна функція антропології. Зв'язок антропології з іншими галузями знання. Антропологія в системі сучасного людинознавства. Поняття «антропологізація». Новітні напрями антропології.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
2.	Розвиток антропологічного знання: від спостереження до науки	2/0/2	Еволюційні теорії. Основні джерела збагачення антропологічного знання в добу античності. Поняття «моногенізм» та «полігенізм». Основні тенденції розвитку антропологічного знання в середні віки та добу відродження. Вчені - схоласти : їх внесок у розвиток	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			антропології. Основні напрями антропологічного дослідження в добу просвітництва та нового часу. Поняття «раса» та «расизм». Сутність расистських концепцій та їх значення в антропології.	
3.	Українська психологічна антропология в контексті світових тенденцій	2/0/2	Засновники української антропології. Відомості про культуру і побут скіфів. Вивчення фізичних рис людей в радянській науці. Діяльність української антропологічної експедиції під керівництвом В. Дяченка. Ідея рівності людських рас у вітчизняній антропології. Антропологічні дослідження в Україні. Напрями української антропології 20-30 роках ХХ століття.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
4.	Видатні українці – антропологи	2/0/2	Внесок А. Шафонського в розвиток антропології в Україні. Значення спадщини М. Максимовича для розбудови вітчизняної антропології. Провідні ідеї антропологічних шукань Павла Чубинського. Оцінка антропологічної спадщини Федора Вовка. Сучасний стан розвитку антропологічної науки в Україні. Труднощі розвитку сучасної української антропології.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
5.	Джерела антропологічних досліджень	2/0/2	Археологічні знахідки. Етнографія. Етнографічний опис. Етнографічний матеріал. Палеонтологічні дані. Палеонтологічний матеріал. Морфологічні дослідження знахідок давніх предків. Лінгвістичні джерела. Письмові джерела (папірусні сувої, літописи, хроніки, судові справи). Образотворчі джерела та музейні зібрання.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
6.	Спеціальні методи антропологічних досліджень	2/0/2	Вимірвальні методи (метод антропометрії, соматометрія, остеометрія, краніометрія). Описові методи в антропології (антропологічна фотографія, пластична реконструкція, дерматогліфіка). Статистичні методи.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
7.	Загальнонаукові та міждисциплінарні методи дослідження в антропології	2/0/2	Візуальні методи. Спостереження як загальнонауковий емпіричний метод. Елементи спостереження: спостерігач (суб'єкт), об'єкт спостереження, засоби спостереження. Пересувні дослідження (короткочасні експедиції та довгострокові). Метод історичної реконструкції. Метод візуальної антропології. Біографічний метод. Недоліки етнографічних матеріалів для антропологічних досліджень	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
8.	Діяльність і спілкування як способи соціального життя людини	2/0/2	Діяльнісне буття. Філософське визначення діяльності. Людина як суб'єкт діяльності. Психологічна будова індивідуальної діяльності: потреби, мотиви, цілі. Процеси діяльності: мотивування, перетворення, проектування, планування, реалізація. Типи спільної діяльності. Міжособистісне пізнання спілкування. Спілкування як сприйняття людьми один одного. Зміст і ефекти міжособистісного сприйняття.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
9.	Людина серед людей	4/0/4	Типи і форми соціальних об'єднань. Соціальна структура і неструктурована спільність. Соціальна організованість – об'єднання з цільовою детермінацією діяльності. Соціально-психологічні явища в малій групі. Лідерство, згуртованість, організованість в групі. Поняття спільності в психології. Поняття статусу, ролі, позиції в аналізі спільності.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
10.	Свідомість як інтегративний спосіб буття людини	2/0/2	Буття (онтологія свідомості). Свідомість як усвідомлення буття, як атрибут соціальних систем. Несвідоме як семантична реальність (В.В. Налімов). Свідомість як ціле. Свідомість як свідомість самості. Рефлексія як усвідомлення суб'єктом засобів і підстав власної діяльності. Основні компоненти психологічного механізму рефлексивного процесу.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
11.	Людина як індивід	2/0/2	Поняття про індивідуальні особливості людини. Душа або психіка; тіло або організм. Класичні уявлення про природні властивості людини: статево та індивідуально-типові особливості. Поняття біологічного віку та стадії онтогенетичної еволюції. Індивідуально-типові властивості людини: конституційні типології в психології. Типології Е. Кречмера і У.Шелдона. Вчення про темперамент і його типах в психології. Сучасні погляди на темперамент людини.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
12.	Людина як особистість, індивідуальність і універсальність (духовне буття людини)	4/0/4	Поняття духовного життя людини. Принципи духовності і людській реальності. Поняття духовної психології. Історія образів особистості: особистість, як маска, персона, герой, постать. Особисте місце в системі реальних відносин з іншими (позиція і роль). Ціннісні орієнтації особистості. Гідність особистості. Перспективи, цілі, устримлення особистості. Рефлексія власного життя. Постать як форма	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			людської цілісності. Унікальність життєвого шляху. Тотожність індивіда і роду. Індивідуальна форма родового буття.	
	Загальна кількість аудиторних годин:	денне 28/0/28 заочне 4/0/4		

Рекомендована література:

1. Алексеева, Т.И. Адаптация человека в различных экологических нишах Земли [Текст] – М.: МНЭПУ, 1998. – 278 с.
2. Антропология. Хрестоматия [Текст] // Сб. ст. под ред. Бахолдиной В.Ю. и Дерягиной М.А. – М.: МГУ, 1997. – 308 с.
3. Атраментова Л.А. Антропогенетика у медицині і криміналістиці: Практикум / Л.А. Атраментова, О.В. Філіппова. – Х.: Колорит, 2005. – 208 с.
4. Бердышев Г.Д. Генетика человека с основами медицинской генетики. / Г.Д. Бердышев, И.Ф. Криворучко. – К.: Вш, 1979.
5. Биология: Учебник для студентов медицинских специальностей ВУЗов. В 2-х кн. / Кол. авт.; под. ред. проф. В. Н. Ярыгина. – М.: Высшая шк., 2001. – Книга I. – 432 с.
6. Біологія: Підруч. Для студентів медичних спеціальностей ВУЗів III-IV рівнів акредитації / Кол. авт., за ред. проф. В.П. Пішака та проф. Ю.І. Бажори. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 656 с.
7. Богатенков Д.В., Дробышевский С.В., Алексеева Т.И. Антропология. Интерактивный учебник. Под ред. Алексеевой Т.И. <http://www.ido.edu.ru/psychology/anthropology/index.html>
8. Бужієвська Т.І. Основи медичної генетики. – К.: Здоров'я, 2001. – 136 с.
9. Бунак, В.В. Род Номо, его возникновение и последующая эволюция [Текст] – М.: Наука, 1980. – 328 с.
10. Дерягина, М.А. Эволюционная антропология: биологические и культурные аспекты [Текст]: Учебное пособие. – М., 1999. – 208 с.
11. Добренъков, В.И. Социальная антропология [Текст] / В.И. Добренъков, А.И. Кравченко – М.: ИНФРА-М, 2005. – 688 с.
12. Доскин, В.А. Морфофункциональные константы детского организма [Текст]/ В.А. Доскин, Х. Келлер, Н.М. Мураенко, Р.В. Тонкова-Ямпольская – М.: Медицина, 1997. – 288 с.
13. Деревянко А.П. Археологические данные о расселении человека несколькими волнами. <http://www.macroevolution.narod.ru/dere vjanko.htm>
14. Дубинин Н.П. Общая генетика. – М.: Наука, 1986.
15. Загальна і молекулярна генетика: Практикум. / С.М. Храпунов, В.Ф. Безруков, Д.М. Голда та ін. – К.: Вш, 1995.
16. Кулікова Н.А., Ковальчук Л.Є. Медична генетика: Підручник. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2004. – 173 с.
17. Казначеев, В.П., Казначеев С.В. Адаптации и конституция человека [Текст] / В.П. Казначеев, С.В. Казначеев – Новосибирск: Наука, 1986. – 120 с. 31
18. Кон, И.С. Междисциплинарные исследования. Социология. Психология. Сексология. Антропология [Текст] – Ростов н/Д: Феникс, 2006. – 400 с.
19. Крадин, Н.Н. Политическая антропология [Текст] – М.: Логос, 2004. – 271 с.
20. Ламберт Д. Доисторический человек. Кембриджский путеводитель [Текст] – Л: Недра, 1991. – 255 с.

21. Левонтин, Р. Человеческая индивидуальность: наследственность и среда [Текст] – М.: Прогресс – Универс, 1993. – 206 с.
22. Лурье С.В. Психологическая антропология: история, современное состояние, перспективы [Текст] / М.–Екатеринбург: «Академический Проект, Деловая книга», 2003. – 208 с.
23. Мерлин В.С. Очерк интегрального исследования индивидуальности [Текст] – М: Педагогика, 1986. – 254 с.
24. Миклашевская, Н.Н. Ростовые процессы у детей и подростков [Текст] / Н.Н. Миклашевская, В.С.Соловьева, Е.З. Година – М.: МГУ, 1988. – 74 с.
25. Москатова, А.К. Введение в универсальную антропологию. Перспективы антропологического образования [Текст]: Учеб. Пос. – М: Спутник, 2004. – 166 с.
26. Москатова А.К. Жизнедеятельность человека: антропологические и физиологические аспекты [Текст] – М.: Компания Спутник+, 2005. – 244 с.
27. Моторина, Л.Е. Философская антропология [Текст]: Учебник для вузов. – М: Высшая школа, 2003. – 256 с.
28. Назаретян А.П. Цивилизационные кризисы в контексте Универсальной истории. 2004. <http://www.macroevolution.narod.ru/nazaretian03.htm>
29. Никитюк Б.А. Интегративная биомедицинская антропология [Текст] / Б.А. Никитюк, Н.А. Корнетов – Томск: Изд-во Том. Ун-та, 1998. –182 с.
30. Ніколайчук В. І. Збірник задач з генетики: Навчальний посіб. з дисципліни «Генетика» / В.І. Ніколайчук, Б.Б. Надь. – Ужгород: «Патент», 2001. – 177 с.
31. Огінова, І.О. Основні шляхи антропогенезу. [Текст] – Д: Вид. ДНУ. – 2001.
32. Огінова І.О. Біосоціальний аналіз особливостей антропогенезу [Текст] – Д: ДНУ. – 2004.
33. Огінова, І.О. Теорія еволюції (системний розвиток життя на Землі) [Текст]: Підручник. – Дніпропетровськ: Видавництво ДНУ, 2012. – 540 с.
34. Салов, Ю.И. Психолого-педагогическая антропология [Текст]: Учебник. / Ю.И. Салов, Ю.С. Тюников – М: ВЛАДОС – Пресс 2003, – 256с.
35. Симонов, П.В. Междисциплинарная концепция человека [Текст] – М: Знание, 1989. – 386 с.
36. Слюсарев А.О., Жукова С.В. Біологія: Підручник для студентів медичних спеціальностей ВУЗів (Переклад з російської мови к.б.н. В.О. Мотузного). – К.: Вища школа, Головне видавництво, 1992. – 422 с.
37. Столяренко, В.Е. Антропология – системная наука о человеке [Текст] / В.Е. Столяренко, Л.Д. Столяренко – Ростов-на-Дону: Феникс, 2004. –384 с.
38. Тоцький В.М. Генетика: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – Одеса: Астропринт, 2008. – 712 с.
39. Фогель Ф. Генетика человека. В 3 т. / Ф. Фогель, А. Мотульски – М.: Мир, 1990.
40. Фоули Р. Еще один неповторимый вид: Экологические аспекты эволюции человека [Текст] – М: Мир, 1990. – 368 с.
41. Харитонов В.М. Антропология [Текст]:Учебник. / В.М. Харитонов, А.П. Ожигова, Е.З. Година. – М.: ВЛАДОС, 2003. – 272 с.
42. Харитонов В.М. Основы антропологии [Текст]: Учебник. // В.М. Харитонов, А.П. Ожигова, Е.З. Година, Е.Н. Хрисанфова, В.А. Бацевич – М.: Владос, 1999. – 166 с.
43. Хелевин Н.В. Задачник по общей и медицинской генетике: Учеб. Пособ. Для студ. биол. и мед. спец. Вузов / Н.В. Хелевин, А.М. Лобанов, О.Ф. Колесова. – М.: Высш. шк., 1984. – 159 с.
44. Хомутов А.Е. Антропология [Текст] – Р.-на-Д.: Феникс, 2007. – 216 с.
45. Хрисанфова Е.Н. Антропология [Текст] / Е.Н. Хрисанфова, И.В. Перевозчиков. – М.: МГУ, 2005. – 400 с.
46. Хрисанфова Е.Н. Основы геронтологии [Текст] – М.: Владос, 1999. – 160 с.

47. Шульц П. Философская антропология. Введение для изучающих психологию. [Текст] – Новосибирск: НГУ, 1996. – 61 с.

48. Юсипіва Т.І. Курс лекцій із дисципліни «Основи біології та генетики людини»: Посібник. – Д.: РВВ ДНУ, 2011. – 88 с.

49. Юсипіва Т.І. Складання та аналіз родоводів. Посібник для вивчення курсу «Основи біології та генетики людини». – Д.: РВВ ДНУ, 2010. – 36 с.

Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до виконання практичних занять, контрольних робіт (для здобувачів заочного відділення), самостійної роботи з дисципліни "Психологічна антропология".

2. НМКДКД дисципліни на сайті електронного кампуса.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання здобувач може отримати визначену кількість балів:

Інструменти та завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	7 (по 0,5 балів за ЛК)
Практичні заняття	42 (по 3 бали за ПК)
Індивідуальні завдання (контрольні роботи, реферати тощо)	11
Підсумковий екзаменаційний (заліковий) тест	40
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання практичних і самостійних завдань здобувачі вищої освіти мають дотримуватися політики академічної доброчесності. Запозичення (використання ідей, розробок, тверджень, статистичних або експериментальних відомостей

інших авторів) повинні бути оформлені відповідними посиланнями на першоджерела. Списування або копіювання є категорично забороненими. Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаково для всіх здобувачів. Здобувачі вищої освіти самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

Перезарахування кредитів, отриманих у неформальній освіті:

Здобувач вищої освіти може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

1. Здобувачі вищої освіти користуються у суспільстві всіма правами самостійних, дорослих людей, а тому мають виконувати всі правила внутрішнього розпорядку, що існують у Східноукраїнському національному університеті ім. В. Даля.

2. Основний вид діяльності здобувачів вищої освіти — навчання. Студентство в аудиторії є транслятором загальних норм культури поведінки: інтелігентність, точність, дисциплінованість, акуратність, відповідальність, тощо.

3. Здобувачі вищої освіти обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час контролю знань здобувачі вищої освіти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.